

Dosarul nr. 1reab-152/20

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

11 august 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Nicolae Craiu

Pitic Mariana

judecând în ședință fără citarea părților recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, prin care se solicită casarea sentinței Tribunalului militar al Diviziei nr. 84 or. Harkov din 01 septembrie 1944, în cauza penală privindu-i pe,

Tuhari Nicolai XXXXX, născut în anul XXXXX, originar și domiciliat la data examinării cauzei în XXXXX;

Tuhari Mifodii XXXXX, născut în anul XXXXX, originar și domiciliat la data examinării cauzei în XXXXX;

Andon Savva XXXXX i, născut în anul XXXXX, originar și domiciliat la data examinării cauzei în XXXXX;

Andon Ivan XXXXX, născut în anul XXXXX, originar și domiciliat la data examinării cauzei în XXXXX;

Stancul Emilian XXXXX, născut în anul XXXXX, originar și domiciliat la data examinării cauzei în XXXXX;

Untura Caprian XXXXX, născut în anul 1897, originar și domiciliat la data examinării cauzei în XXXXX.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Tribunalului militar al Diviziei nr. 84 or. Harkov din 01 septembrie 1944, Tuhari Nicolai a fost condamnat în baza art. 58¹ „a” Cod penal al RSFSR, la pedeapsă capitală, cu confiscarea averii care-i aparține.

Tuhari Mifodii, Andon Savva, Andon Ivan, Stancul Emilian și Untura Caprian au fost condamnați în baza art. 58³ Cod penal al RSFSR, cu aplicarea sancțiunii art. 58-2 Cod penal al RSFSR, la 10 ani închisoare, cu executarea pedepsei în lagăr de reeducare prin muncă, cu interdicția drepturilor prevăzute de art. 31 pct. a, b, v, g Cod penal al RSFSR pe un termen de 5 ani, cu confiscarea averii.

2. Potrivit sentinței, Tuhari Nicolai a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că, activând în calitate de primar al s. Gruški și fiind agent secret al jandarmeriei, a instituit și condus o grupare de culaci și cu ajutorul secretarului primăriei Tuhari Mifodii, au întocmit și semnat lista în care erau incluse persoane ostile regimului nazist, care ulterior erau arestate și maltratate de către jandarmi.

Inculpatul Tuhari Mifodii a fost condamnat pentru faptul că, activând în calitate de secretar al primăriei, împreună cu Tuhari Nicolai și alți culaci, a întocmit și semnat liste în care erau incluse persoane ostile regimului nazist, comuniști, comsomoliști, pe care ulterior le-a prezentat la jandarmerie.

Andon Savva, Andon Ivan, Stancul Emilian și Untura Caprian au participat la ședința grupului de culaci, în cadrul căreia Tuhari Nicolai a luat cuvânt și a declarat că, este necesar de a fi întocmite liste în care să fie indicați activiști sovietici, comuniști și comsomoliști, pentru a fi prezentate la jandarmerie din or. Camensc.

3. La 15 iulie 2020, Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, a declarat recurs în anulare invocând temeiul prevăzut de art. 452 alin. (1), 453 alin. (1) Cod de procedură penală, prin care a solicitat casarea sentinței Tribunalului militar al Diviziei nr. 84 or. Harkov din 01 septembrie 1944 în privința lui Tuhari Nicolai, Tuhari Mifodii, Andon Savva, Andon Ivan, Stancul Emilian și Untura Caprian cu încetarea procesului penal și reabilitarea acestora.

În argumentarea recursului în anulare recurentul a indicat:

- potrivit prevederilor art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea pronunțată;

- în corespundere cu art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală prin viciu fundamental în cadrul procedurii precedente care a afectat hotărârea pronunțată se înțelege încălcarea esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru apărarea Drepturilor omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale;

- probele administrate în cauză nu sunt suficiente pentru calificarea acțiunilor inculpaților în baza art. 58¹ „b” sau 58³ Cod penal al RSFSR, deoarece ele nu confirmă faptul că inculpații, prin acțiunile sale au comis trădare de patrie și au conlucrat în scopuri contrarevoluționare cu un stat străin;

- instanța de judecată a încălcat în mod flagrant dreptul inculpaților la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie;

- condamnarea inculpaților constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, întrucât a fost încălcat dreptul la un proces echitabil;

- hotărârea judecătorească în cauză urmează a fi casată cu încetarea procesului penal în privința lui Tuhari Nicolai, Tuhari Mifodii, Andon Savva, Andon Ivan, Stancul Emilian și Untura Caprian, în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece există circumstanțe care exclud tragerea inculpaților la răspundere penală.

4. Judecând recursul în anulare în baza materialelor din dosar și a motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Hotărârile irevocabile de condamnare pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, numai în cazurile prevăzute de art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

Cauza în privința lui Tuhari Nicolai, Tuhari Mifodii, Andon Savva, Andon Ivan, Stancul Emilian și Untura Caprian a fost judecată fără apărător, participarea căruia era obligatorie în situația în care ei erau învinuiți de trădare de patrie – infracțiune gravă, deci le-au fost încălcate drepturile la apărare.

Din conținutul sentinței rezultă că Tuhari Nicolai, Tuhari Mifodii, Andon Savva, Andon Ivan, Stancul Emilian și Untura Caprian au fost judecați pentru trădare de patrie și conlucrare în scopuri contrarevoluționare cu un stat străin fără a fi indicate careva probe ce ar fi confirmat vinovăția lor.

Erorile menționate instanța de recurs le apreciază drept viciu fundamental în cadrul procedurii precedente care au afectat hotărârea atacată și care servesc drept temei de casare a sentinței în cauză.

Totodată, art. 3 pct. a) din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992 (cu modificările ulterioare), prevede, că urmează a fi declarate nevinovate și reabilite în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și cetățenii Republicii Moldova, supuși represiunii politice pe

teritoriul altui stat, condamnate pentru „trădare de patrie”, de aceea Tuhari Nicolai, Tuhari Mifodii, Andon Savva, Andon Ivan, Stancul Emilian și Untura Caprian, fiind condamnați pentru trădare de patrie și conlucrare în scopuri contrarevoluționare cu un stat străin, urmează a fi declarați nevinovați și reabilitați în fața societății cu reintegrarea în drepturi.

Reieșind din cele expuse și conducându-se de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit găsește prezente în speța dată motive întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Tuhari Nicolai, Tuhari Mifodii, Andon Savva, Andon Ivan, Stancul Emilian și Untura Caprian, cu casarea acesteia, încetarea procesului penal și reabilitarea lor.

5. În conformitate cu prevederile art. 457, 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

d e c i d e :

Admite recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, casează total sentința Tribunalului militar al Diviziei nr. 84 or. Harkov din 01 septembrie 1944, în cauza penală în privința lui Tuhari Nicolai, Tuhari Mifodii, Andon Savva, Andon Ivan, Stancul Emilian și Untura Caprian, cu încetarea procesului penal și reabilitarea acestora.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la 11 august 2020.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Liliana Catan

Ion Guzun

Nicolae Craiu

Pitic Mariana